ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 88.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ***ВТОРНИКЪ,*** *11-го Ноября.* — 1847 — *Wilno.* ***WTOREK,*** *11-go Listopada.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 5-го Ноября.

Государь Императоръ Высочайше повелѣть соизволилъ, по случаю кончины Ея Свѣтлости Принцессы *Евгеніи Гогенцоллернъ-Гехингенской*, наложить при Высочайшемъ Дворѣ трауръ на десять дней, съ обыкновенными раздѣленіями, начавъ оный съ 18-го сего Октября.

—

Высочайшими Приказами, по Военному Вѣдомству 12 и 25 Октября, произведены, за отличіе въ дѣлахъ противъ горцевъ, со старшинствомъ съ 14 Сентября сего года: изъ Полковниковъ въ Генералъ-Маіоры: Командиръ Пѣхотнаго Фельдмаршала Князя Варшавскаго Графа Паскевича-Эриванскаго Полка, *Плацъ-Бекъ-Кокумъ*, съ назначеніемъ Командиромъ 1-й Бригады 20-й Пѣхотной Дивизіи; Командиръ Самурскаго Пѣхотнаго Полка *Штемпель*, съ оставленіемъ въ настоящей должности, и Адъютантъ Главнокомандующаго Отдѣльнымъ Кавказскимъ Корпусомъ, Генералъ-Адъютанта Князя Воронцова, Лейбъ-Гвардіи Гродненскаго Гусарскаго Полка Полковникъ Князь *Гагаринъ*, съ состояніемъ по Кавалеріи и при Отдѣльномъ Кавказскомъ Корпусѣ.

— Высочайшимъ Приказомъ отъ 25 Сентября, Начальникъ Штаба, 4-го Пѣхотнаго Корпуса, Генералъ-Маіоръ Баронъ *Зальца 3 й*, назначается Исправляющимъ должность Генералъ-Квартирмейстера Запасныхъ войскъ, съ оставленіемъ въ Генеральномъ Штабѣ.

— Высочайшимъ Приказомъ отъ 2 Сентября, Начальникъ Главнаго Штаба войскъ, на Кавказѣ находящихся, Генералъ-Лейтенантъ *Коцебу 2 й*, за отличіе въ дѣлахъ противъ Горцевъ, назначается Генералъ-Адъютантомъ къ Его Императорскому Величеству, съ оставленіемъ въ настоящей должности.

—

Государь Императоръ Высочайше повелѣть соизволилъ:

1-е. По случаю оказавшейся въ Новгородской и Кіевской Губерніяхъ эпидемической болѣзни холеры, назначенный по Манифесту, въ 1-й день минувшаго Сентября состоявшемуся, съ 1-го Ноября рекрутскій наборъ, отсрочить до 1-го Января будущаго 1848 года, въ Губерніяхъ: Новгородской и въ смежныхъ съ оною: Тверской, Псковской, С. Петербургской и Олонецкой, также и въ смежныхъ съ Кіевскою: Подольской, Волынской и Минской, — и

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 5-go Listopada.

Jego Cesarska Mość Najwyżéj rozkazać raczył: z powodu zgonu Jéj Wysokości Xiężny *Eugenii Hohenzollern-Hechingen*, przywdziać u Najwyższego Dworu żałobę na dziesięć dni, ze zwykłemi podziałami, począwszy od d. 18 Października.

—

Przez Najwyższe Rozkazy Dzienne, w Wydziale Wojennym, w d. 12 i 25 Października wydane, awansowani zostali, za odznaczenie się w bitwach z Góralami, — ze starszeństwem od dnia 14 Września r. b.: z Półkowników na Jenerał-Majorów: Dowódzca Półku Pieszego Feldmarszałka Xięcia Warszawskiego Hrabi Paskiewicza-Erywańskiego, *Plac-Bek-Kokum*, z przeznaczeniem na Dowódzcę 1-éj Brygady 20-éj Dywizyi Piechoty; Dowódzca Samurskiego Półku Piechoty *Stempel*, z pozostaniem przy teraźniejszych obowiązkach, i Adjutant Głównodowodzącego Oddzielnym Korpusem Kaukazkim Jenerał-Adjutanta Xięcia Worońcowa, Lejb-Gwardyi Półku Grodzieńskiego Huzarów Półkownik Xiążę *Gagarin*, z pozostaniem w Jeździe i przy Oddzielnym Korpusie Kaukazkim.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, z d. 25 Września Naczelnik Sztabu 4-go Korpusu Piechoty, Jenerał Major Baron *Salza* 3, mianowany został pełniącym obowiązki Jenerał-Kwatermistrza wojsk zapasowych, z pozostaniem w Sztabie Jeneralnym.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, z d. 2 Października, Naczelnik Głównego Sztabu wojsk, znajdujących się na Kaukazie, Jenerał-Porucznik *Kotzebue* 2, za odznaczenie się w bitwach z Góralami, mianowany został Jenerał Adjutantem Jego Cesarskiej Mości, z pozostaniem przy teraźniejszych obowiązkach.

—

Cesarz Jego Mość Najwyżéj rozkazać raczył:

1) Z powodu okazania się w guberniach: Nowgorodzkiéj i Kijowskiéj, epidemicznéj choroby cholery, naznaczony Manifestem, d. 1 zeszłego Września wydanym, na dzień 1 Listopada nabor rekrutów, odłożyć do 1 Stycznia następującego 1848 roku, w guberniach: Nowgorodzkiéj i sąsiednich z nią: Twerskiéj, Pskowskiéj, St. Petersburgskiéj i Ołonieckiéj, jako też w sąsiednich z Kijowską: Podolskiéj, Wołyńskiéj i Mińskiéj, — i

2-е. Если болѣзнь холера обнаружится въ тѣхъ губерніяхъ, въ которыхъ наборъ съ 1-го Ноября будетъ производиться:—то онаго уже не отсрочивать.

—

Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ Законовъ и въ Общемъ Собраніи разсмотрѣвъ всеподданнѣйшій докладъ Общаго Собранія С. Петербургскихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, о сроках для производства въ первый классный чинъ канцелярскихъ и другихъ нижнихъ служителей гражданскаго вѣдомства, вступившихъ въ службу не изъ дворянъ, но пріобрѣтшихъ дворянство въ послѣдствіи по службѣ отцевъ ихъ, и соглашаясь съ настоящимъ заключеніемъ Сената, Мнѣніемъ, Высочайше утвержденнымъ 7-го Іюля положилъ: въ дополненіе подлежащихъ статей Свода Законовъ постановить, что канцелярскимъ и другимъ нижнимъ служителямъ и неклассенымъ должностнымъ лицамъ гражданскаго вѣдомства, вступившимъ въ службу не изъ дворянъ, но пріобрѣтшимъ дворянство послѣ того, по службѣ отцевъ ихъ, срокъ выслуги для производства въ первый классный чинъ, на правѣ дворянъ, считается лишь со времени пріобрѣтенія отцами ихъ дворянства, безъ зачета прослуженныхъ ими дотолѣ лѣтъ, съ тѣмъ однако же, что если кто изъ нихъ достигнетъ означеннымъ выше образомъ дворянскаго достоинства въ теченіе послѣднихъ уже лѣтъ, остающихся до выслуги срока на классный чинъ по праву недворянскому, такъ что срокъ на полученіе онаго по новому дворянскому званію будетъ долѣе прежняго срока, то у такихъ лицъ выслуга до полученія ими дворянства не вычитается, и они производятся въ чинъ по прошествіи опредѣленныхъ для недворянъ лѣтъ отъ времени вступленія въ службу, считая оную во всякомъ случаѣ съ 16-тилѣтняго возраста.

2) Jeśli choroba cholera zjawi się w tych guberniach, w których nabór od d. 1 Listopada odbywać się będzie,— to już go nie odkładać.

—

Rada Państwa, w Departamencie Praw i na Ogólném Zgromadzeniu roztrząsnąwszy najpoddanniejsze przedstawienie Ogólnego Zgromadzenia St. Petersburgskich Departamentów Rządzącego Senatu, o terminach dla awansowania do pierwszéj klassycznéj rangi kancellarzystom i innych niższych służących w Wydziale Cywilnym, którzy weszli do służby nie ze Szlachty, ale którzy potém nabyli praw szlacheckich w skutek służby ich ojców, i przychylając się do obecnego wniosku Senatu, opinią, Najwyżéj utwierdzoną 7 go Lipca, postanowiła: uzupełniając odpowiedne artykuły Zbioru Praw postanowić, że kancellarzystom i innym niższym służącym, jako też nie mającym rang urzędnikom Wydziału Cywilnego, którzy weszli do służby nie ze Szlachty, ale nabyli szlachectwa późniéj, w skutek służby ich ojców, termin wysługi dla otrzymania pierwszéj klassycznéj rangi, na prawach Szlachty, liczy się dopiero od czasu nabycia szlachectwa przez ich ojców, nie zaliczając wysłużonych przez nich dotąd lat, z tém jednakże zastrzeżeniem, że jeśli kto z nich dostąpi porządkiem wyżéj wskazanym zaszczytu szlachectwa w ciągu ostatnich już lat, zostających do wysługi terminu na rangę klassyczną na prawach nieszlacheckich, tak, iż termin na otrzymanie jéj, na mocy nowéj szlacheckiéj godności, będzie dłuższym od uprzedniego terminu, tedy u takich osób wysługa do czasu otrzymania przez nich szlachectwa nie potrąca się, i osoby te otrzymują rangę po upływie zakreślonych dla nieszlachty lat, od czasu wejścia do służby, licząc ją w każdym razie od 16 lat wieku.

Вильна.

Рѣдкая готовность къ содѣйствію благотворительной цѣли, и великодушныя пожертвованія обывателей г. Вильна и провинцій, доставили возможность привести въ исполненіе дѣло, котораго плоды останутся навсегда прекраснымъ памятникомъ христіанскаго ихъ человѣколюбія.— 21-го Апрѣля сего года, въ день Тезоименитства Ея Величества Государыни Императрицы, открыто близъ Вильны *земледѣльческое заведеніе*, которое Августѣйшая наша Монархиня удостоила украсить Своимъ именемъ, и которое вмѣстѣ съ Виленскими Дѣтскими Пріютами, состоитъ подъ покровительствомъ Достопочтенной Супруги Его Высокопревосходительства Г. Военнаго Генералъ-Губернатора, Амаліи Николаевны *Мирковичъ*. Въ тотъ же день перваго открытія водворено въ заведеніи семь 50 дѣтей обоего пола, выпущенныхъ изъ пріютовъ, для приложенія къ практикѣ даннаго имъ въ оныхъ воспитанія, гдѣ въ продолженіе всего лѣта они трудились надъ полевыми и огородными работами, соотвѣтственными ихъ возрасту и силѣ. Эти дѣти обработывали огороды, бороновали поля, сжали весь посѣянный хлѣбъ, помогали при постройкѣ трехъ избъ, скоблили лѣсъ, мяли глину, носили кирпичь для складки печей, сушили и убирали сѣно, работали въ молотильнѣ, пасли скотъ и дворовыхъ птицъ, которыхъ сами выростили, а по окончаніи полевыхъ работъ занимаются: мальчики разными ремеслами, а дѣвушки пряжей, шитьемъ, тканьемъ, печеніемъ хлѣба и другими приличными ихъ полу работами. Послѣдствія и плоды сего труда ихъ, превзошли всѣ ожиданія, принося существенную пользу нетолько водвореннымъ въ ономъ дѣтямъ, но даже самымъ пріютамъ, которымъ какъ бы въ знакъ благодарности за воспитаніе, призрѣнныя ими дѣти приносятъ плоды своихъ трудовъ; ибо съ Августа мѣсяца они доставляютъ ежедневное пропитаніе всѣмъ тремъ Пріютамъ; а одному изъ нихъ со времени его открытія и одежду изъ бомбазина и полушерстяной матеріи, вытканыхъ собственными ихъ руками. Чего же должно ожидать въ послѣдствіи отъ заведенія, которое самое младенчество свое ознаменовало столь быстрыми и прочными успѣхами? Но это благодѣтельное зданіе, которому жертвы человѣколюбія положили основаніе, еще не вполнѣ воздвигнуто. Еще предстоитъ нѣкоторая необходимыя работы, требующія новыхъ издержекъ. Нужно прокопать ключи, для доставленія воды заведенію, прорыть и разчистить каналы, и построить службы для трехъ избъ. И потому для удовлетворенія сихъ издержекъ, безъ наруше-

Wilno.

Skora gotowość przykładania się do celów dobroczynnych i wspaniałe ofiary mieszkańców m. Wilna i prowincyi, podały możność uskutecznienia przedsięwzięcia, które na zawsze zostanie najpiękniejszym pomnikiem chrześciańskiéj miłości bliźniego. Dnia 21 Kwietnia roku teraźniejszego, w dzień Imienin Jej Cesarskiej Mości, otworzony został niedaleko Wilna *Zakład Agronomiczny*, który Najjaśniejsza Pani dozwoliła ozdobić Imieniem Swojem, a który, wespół z Wileńskiemi Domami Przytułku dla Dzieci, zostaje pod opieką Dostojnéj małżonki JW. Wojennego Jenerał-Gubernatora, Pani Amelii Nikołajewny *Mirkowiczowéj*. W tymże dniu pierwszego otwarcia pomieszczono w tym zakładzie 50 dzieci obojéj płci, wypuszczonych z Domów Przytułku, dla zastosowania do praktyki danego im wychowania, gdzie przez cały ciąg lata zajmowały się polnemi i ogrodowemi robotami, odpowiednemi ich wiekowi i sile: uprawiały ogrody, bronowały pole, zżęły całe zboże, pomagały przy budowie trzech chat, oczyszczały z kory drzewa, zarabiały glinę, nosiły cegłę na piece, suszyły i składały siano, pracowały w młocarni, pasły bydło i ptastwo domowe, które same wypielęgnowały, a po ukończeniu polnych robot zajmowały się: chłopcy różnemi rzemiosłami, a dziewczęta przędzeniem, szyciem, tkaniem, pieczeniem chleba i innemi stosownemi do ich wieku robotami. Skutek i owoce téj ich pracy przewyższyły wszelkie oczekiwanie, przynosząc rzeczywistą korzyść nie tylko dla pomieszczonych w tym Zakładzie dzieci, ale też dla samych Domów Przytułku, którym, jakby w dowód wdzięczności za odebrane wychowanie, ukształcone w nich dzieci przynoszą już obecnie owoce swéj pracy; albowiem już od miesiąca Sierpnia dostarczają codzienną żywność dla wszystkich trzech Domów Przytułku, a dla jednego z nich, od czasu jego otwarcia, nawet i odzież z bombazynu i półwełnianéj materyi, wytkanych własnemi rękami. Czegoż więc nie można oczekiwać na przyszłość od zakładu, który już pierwiastkowe swe chwile tak nagłym i tak pożytecznym postępem oznaczył? Atoli ten dobroczynny instytut, któremu dobrowolne ofiary dały początek, dotąd się jeszcze całkiem nie urządził, i jeszcze pozostają niektóre niezbędne roboty, wymagające nowych wydatków, jak np. wykopanie studni, rowów i postawienie officyny. Dla pokrycia zatém tych kosztów, bez naruszenia zasadniczego kapitału, który, jak z jednéj strony jest pomnikiem hojności i dobroczynności obywateli tutejszego kraju, tak też z drugiéj stanowi jedyną podstawę Zakładu, a dotąd składa się tylko z 3,500 rubli srébrem:— w następujący Czwartek, to jest d. 13 Listopada, dany będzie, w domu

нія основнаго капитала, который какъ съ одной стороны служитъ памятникомъ всегдашней готовноси къ щедрымъ благотворительнымъ пожертвованіямъ жителей здѣшняго края, такъ съ другой составляетъ единственное основаніе заведенія, и донынѣ состоитъ всего изъ 3,500 руб. сер.,—въ слѣдующій Четвергъ, то есть 13 Ноября, данъ будетъ, въ домѣ Миллера, балъ въ пользу Александрийскаго *Земледѣльческаго Заведенія*, который здѣшняя Публика, всегда охотно споспѣшествующая благимъ цѣлямъ, соединя благотворительность съ увеселеніемъ, неоставитъ вѣрно удостоить многочисленнымъ своимъ собраніемъ.

Müllerow, bal, na korzyść Alexandryjskiéj *Agronomicznego Zakładu*, który Publiczność tutejsza, wspierająca ochoczo wszelkie chwalebne cele, i łącząc dobroczynność z zabawą, licznem zapewne zgromadzeniem zaszczycić zechce.

Продолженіе свѣдѣній о дѣйствіяхъ эпидемической холеры.

(*См. N. 86 Вил. Вѣстн.*)

Холера, существуя въ Москвѣ уже болѣе мѣсяца, въ послѣднее время начала усиливаться. Съ 13 по 20 Октября, прибыло больныхъ 641 и умерло 238 человѣкъ. Всего въ Москвѣ, съ начала эпидеміи по 20 Октября, заболѣло 1,197, умерло 402. До сихъ поръ, болѣзнь поражала почти исключительно людей низшихъ сословій.

Съ 1-го Октября эпидемія прекратилась совершенно по всей Астраханской Губерніи. Эпидемія, во все время свирѣпствованія своего въ Астраханской Губерніи, поразила 7,132 человѣка (въ одной Астрахани 2,455); изъ этого числа сдѣлались жертвою болѣзни 3,772 (въ Астрахани 1,413 человѣкъ).

Болѣзнь прекратилась также въ городахъ Курскѣ и Самарѣ; въ обоихъ этихъ мѣстахъ холера свирѣпствовала довольно сильно, но продолжалась всего отъ 4-хъ до 6-ти недѣль. Число всѣхъ пораженныхъ холерою было: въ Курскѣ 1,673, изъ которыхъ 1,087 умерло; въ Самарѣ 938, изъ нихъ умерло 532.

Въ Казани съ 1 по 8 Октября, заболѣло 616, умерло 333; всего съ начала эпидеміи по 8-е Октября умерло 665 человѣкъ изъ 1,224 заболѣвшихъ.

Въ Кіевѣ, болѣзнь, по послѣдние полученнымъ извѣстіямъ, постепенно растетъ, не оказывая однако, ни особенной быстроты въ своемъ распространеніи, ни большой жестокости въ дѣйствіяхъ. Съ 7-го по 14-е Октября заболѣло 202 и умерло 84, а всего съ начала эпидеміи по 14-е Октября заболѣло 278 и умерло 113.

Въ самомъ Харьковѣ сила болѣзни начинаетъ значительно уменьшаться. Съ 12-го Сентября по 2-е Октября, заболѣло всего 204 человѣка и умерло 88. Съ появленія эпидеміи по 2-е Октября, въ Харьковѣ заболѣло 1,288, умерло 428; вообще по уѣздамъ заболѣло 8,245, умерло 2,402, а всего заболѣло 9,533, умерло 2,829.

Въ Орлѣ, болѣзнь, по 12-е Октября, еще продолжалась въ одинаковой силѣ, съ 5-го по 12-е, заболѣло 265 и умерло 120 человѣкъ.

По Таврической Губерніи, эпидемія находится еще въ началѣ развитія своего. Появившись въ началѣ Сентября въ городахъ Ѳеодосіи и Перекопѣ, проникла 25-го въ Симферополь.

По Оренбургской Губерніи болѣзнь принявъ характеръ эпидеміи, около 7-го Октября, занимала всего 21 селеніе.

По полученнымъ понынѣ извѣстіямъ, холера появилась вновь:

1) Сентября 19-го, Вятской Губерніи, въ двухъ Уѣздахъ, прилегающихъ къ Казанской Губерніи.

2) Сентября 21-го, Херсонской Губерніи, въ городѣ Александріи.

3) Въ первыхъ числахъ Октября, Подольской Губерніи, въ Ольгопольскомъ Уѣздѣ.

Dalszy ciąg wiadomości o postępie epidemicznéj cholery.

(*Ob. N. 86 Kur. Wil.*)

Cholera, istniejąc w Moskwie już przeszło od miesiąca, w ostatnich czasach zaczęła się wzmagać. Od 13 do 20 Października, przybyło chorych 641, umarło 238. W ogóle zaś w Moskwie, od początku epidemii do 20 Października, zachorowało 1,197, umarło 402. Dotychczas choroba nawiedzała prawie wyłącznie niższą klassę ludzi.

Od 1 Października epidemia całkiem ustała w Gubernii Astrachańskiéj; przez cały zaś czas swojego tam grassowania dotknęła 7,132 osób,(w samém mieście 2,455); z téj liczby stało się ofiarą choroby 3,772 (w samém mieście 1,413).

Choroba ta ustała także w mieście Kursku i Samarze; w obu tych miejscach cholera grassowała dość silnie, ale za to trwała nie więcéj nad 4 do 6 tygodni. Wszystkich dotkniętych cholerą było: w Kursku 1,673, z których 1,087 umarło, w Samarze zaś 938, z których 532 umarło.

W Kazaniu od 1 do 8 Października, zachorowało 616, umarło 333; w ogóle od początku epidemii do 8 Października z 1,224 dotkniętych umarło 665.

W Kijowie, podług najnowszych wiadomości, choroba stopniowo się wzmaga, nie okazując wszakże, ani szczególnéj szybkości w swém rozwijaniu się, ani też znacznéj surowości w skutkach. Od 7 do 14 Października zachorowało 202, umarło zaś 84, a w ogóle od początku epidemii do 14 Października, zachorowało 278, a umarło 113.

W samym Charkowie siła choroby zaczyna znacznie upadać. Od 12 Września do 2 Października, zachorowało w ogóle 204, a umarło 88. Od zjawienia się epidemii do 2 Października, w Charkowie zachorowało 1,288, umarło 427; w ogóle w powiatach zachorowało 8,245, umarło 2,402, a razem zachorowało 9,533, umarło zaś 2,829.

W Orle choroba do 12 Października trwała w jednostajnéj sile; od 5 do 12 zachorowało 268, umarło 120.

W Gubernii Tauryckiéj cholera znajduje się jeszcze w początku swego rozwinienia. Okazawszy się na początku Września w Teodozyi i Bierekopiu, dnia 25 dostała się do Symferopolu.

W Gubernii Orenburgskiéj choroba przyjąwszy charakter epidemii, dnia 7 Września zajmowała 21 wioskę.

Podług otrzymanych dotąd wiadomości, cholera zjawiła się na nowo;

1) 19 Września, w dwóch powiatach Gubernii Wiackiéj, przyległych Gubernii Kazańskiéj.

2) 21-go Września w mieście Alexandryi, Gubernii Chersońskiéj.

3) W piérwszych dniach Października w Olgopolskim powiecie Gubernii Podolskiéj.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Австрія.

Вѣна, 5 Ноября.

Въ *Австрійскомъ Наблюдателѣ* напечатано слѣдующее: „Бернская газета отъ 28 Октября сообщила извѣстіе, что Императорско-Австрійское посольство при швейцарскомъ союзѣ, препроводило ноту правительственному кантону съ извѣщеніемъ, что въ случаѣ если вспыхнетъ междоусобная война, оно имѣетъ повелѣніе своего двора тотчасъ оставить Швейцарію, и отправиться въ нейтральныя владѣнія, но вмѣстѣ съ симъ увѣрить, что Австрія никакимъ образомъ

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Austrya.

Wiedeń, 5 listopada.

Dostrzegacz Austryacki ogłasza co następuje: „Dziennik Berneński z d. 28 października umieścił wiadomość: „że Cesarsko-Austryackie poselstwo przy Związku Szwajcarskim, podało notę do Rządzącego Kantonu z tém oświadczeniem, iż w razie wybuchnienia wojny domowéj, ma rozkaz od swojego Dworu opuścić natychmiast Szwajcaryą i udać się do posiadłości neutralnych, ale zarazem zapewnić, że Austrya w żaden sposób nie będzie działała na korzyść téj lub owéj strony, ale pozostanie neutralną,

не будетъ дѣйствовать въ пользу той или другой стороны, но останется нейтральнаго, и ни въ чемъ не отмѣнитъ дружественныхъ своихъ сношеній съ союзомъ."

„Намъ предоставлено объявить, что императорскій посланникъ въ Швейцаріи, Баронъ Кейзерсфельдъ, который съ начала волненій въ этой странѣ перенесъ свое пребываніе изъ Берна въ Цюрихъ, объявилъ правительственному цюрихскому бургомистру только то, что въ слѣдствіе повелѣній своего двора, при первой вспышкѣ междоусобной войны, онъ оставитъ Швейцарію и отправится въ Брегенцъ."

— По послѣднимъ извѣстіямъ изъ Швейцаріи, баронъ Кезерсфельдъ, вмѣстѣ съ находящимся при посольствѣ Г. Гоффманомъ, оставилъ уже Швейцарію 2 Февраля, и переночевавъ въ Констанцѣ, отправился на другой день въ Брегенцъ.

— Ни въ одной странѣ нельзя нынѣ купить такъ дешево недвижимаго имущества, какъ въ Галиціи. Эрцгерцогъ Іоаннъ продалъ тамъ недавно свое имѣніе *Надвора*, заключающее 500,000 десятинъ земли, цѣною по 1¼ рейхсталера (90 коп. сер.) за десятину.

— Говорятъ, что Пармское герцогство имѣетъ быть присоединено къ Австріи.

— Здѣсь вообще говорятъ о введеніи налога съ имуществъ, который при значительномъ богатствѣ извѣстнаго класса, былъ бы весьма полезенъ для государства и большинствомъ народа принятъ съ удовольствіемъ.

Аграмъ, 28 Октября.

Во второмъ засѣданіи конгрегаціи—Кроаціи, Далмаціи и Славоніи, единогласно было опредѣлено, чтобы отнынѣ туземный языкъ въ предѣлахъ сихъ государствъ, былъ оффиціальнымъ языкомъ по всѣмъ вѣдомствамъ внутренняго управленія.

— Изъ Песта сообщаютъ, что богатыя венгерскія дамы основали общество, съ цѣлію поддерживать народную поэзію. Каждая изъ принадлежащихъ къ сему обществу дамъ, доставляетъ ежегодно по 100 рейхсталлеровъ въ пользу казны общества, изъ которой всякому изъ избранныхъ бѣдныхъ поэтовъ, будетъ назначаемо въ пенсіонъ по 600 рейхстал. (360 руб. сер.) въ годъ, съ тою цѣлію, чтобы они, не затрудняясь на счетъ своего содержанія, могли свободнѣе предаваться поэтическимъ вдохновеніямъ.

Франція.

Парижъ, 2 Ноября.

Король, вмѣстѣ съ своею фамиліею, а равно съ находившимися въ Сенъ-Клу посѣтителями, въ томъ числѣ и г-мъ Александромъ Гумбольтомъ, выѣхалъ въ Версаль.

— Сегодня поутру разнесся слухъ, что Г. Гизо препроводилъ предписаніе французскому посланнику при швейцарскомъ союзѣ, г-ну Буа-ле-Конту, чтобы онъ потребовалъ выдачи своихъ паспортовъ. Присовокупляютъ, что этотъ же посланникъ имѣетъ передъ отъѣздомъ своимъ препроводить правительственному кантону ноту, съ изъясненіемъ, что по удаленіи изъ сейма депутатовъ семи католическихъ кантоновъ, французское правительство будетъ считать этотъ сеймъ распущеннымъ.

— Швейцарскій повѣренный въ дѣлахъ въ Парижѣ, Г. Чанъ, готовится удалиться отсюда на нѣсколько времени. Полагаютъ, что это удаленіе гораздо важнѣе, нежели какъ кажется съ перваго взгляда, потому что, въ послѣднее время, Г. Чанъ съ явнымъ неудовольствіемъ выполнялъ порученія, возлагаемыя на него правительствомъ первенствующаго кантона.

Сюда прибылъ изъ Швейцаріи агентъ правительства первенствующаго кантона, для заключенія займа съ нѣкоторыми банкирскими домами. *Journal des Débats* уже потерялъ всю надежду на сохраненіе мира въ Швейцаріи.

— Вчера, по случаю праздника Всѣхъ Святыхъ, большая часть журналовъ не вышла.

— Вчера, парижская публика немало была удивлена, когда одинъ изъ здѣшнихъ проповѣдниковъ поручилъ состраданію мірянъ 46 торговыхъ домовъ, находящихся въ плачевномъ положеніи.

— Изъ Рима увѣдомляютъ, что Его Святѣйшество Папа отправитъ въ Константинополь вновь наименованнаго Саидскаго архіепископа Ферріери, въ качествѣ посланника, и для осмотра всѣхъ католическихъ церквей въ Левантѣ, чтобы затѣмъ донести о ихъ духовныхъ нуждахъ.

i nie zmieni w niczém przyjacielskich swoich stosunków ze Związkiem."

„Jesteśmy upoważnieni oświadczyć, że Cesarski Poseł w Szwajcaryi, Baron *Keisersfeld*, który od początku zaburzeń w tym kraju przeniósł mieszkanie swoje z Bernu do Zurich, oświadczył tylko rządzącemu Burmistrzowi Zurichu, iż w skutek rozkazów swego Dworu, przy piérwszem wybuchnieniu wojny domowéj, opuści Szwajcaryą i uda się do Bregenz."

— Podług ostatnich wiadomości ze Szwajcaryi, Baron *Keisersfeld*, wraz z zostającym przy poselstwie P. *Hoffmanem*, opuścił już Szwajcaryą d. 2 listopada, i przepędziwszy noc w Konstancyi, udał się nazajutrz do Bregenz.

— W żadnym kraju nie można teraz nabyć tak tanio mają kòw nieruchomych, jak w Galicyi. Arcy-Xiążę Jan sprzedał niedawno położone w téj prowincyi dobra swoje *N.dwora*, składające się z 500,000 morgów gruntu, w cenie po 1¼ zł. reń. (90 kop.) za morg.

— Słychać, że Xięstwo Parmy ma być przyłączone do Austryi.

— Mówią tu powszechnie o zaprowadzeniu podatku od dochodów, który przy znacznych bogactwach pewnéj klassy, byłby bardzo korzystny dla skarbu i przez ogół byłby z zadowoleniem przyjęty.

Agram, 28 października.

Na drugiém posiedzeniu Kongregacyi Królestw Kroacyi, Dalmacyi i Sklawonii, uchwaloném zostało jednogłośnie, aby odtąd język krajowy połączonych Królestw, wewnątrz ich granic, był językiem urzędowym we wszystkich gałęziach administracyi.

— Z Pesztu donoszą, iż bogate damy Węgierskie założyły towarzystwo w celu wspierania poezyi w swoim ojczystym języku. Każda z należących do tego towarzystwa dam, płacić ma corocznie po 100 zł. reńskich do kassy towarzystwa, z której każdemu z wybranych ubogich poetów, wypłacaną ma być pensya roczna po 600 zł. reńskich (360 rub. sr.), aby nie troszcząc się o utrzymanie życia, mógł się swobodnie zawodowi swemu poświęcać.

Francya.

Paryż, 2 listopada.

Król, z rodziną swoją, tudzież bawiącemi w St. Cloud gośćmi, w których liczbie znajduje się P. Alexander Humboldt, wyjechał do Wersalu.

— Dziś rano rozeszła się wieść, że P. Guizot przesłał polecenie P. *Bois-le-Comte*, Posłowi francuzkiemu przy Związku Szwajcarskim, aby żądał swoich paszportów. Dodają, iż tenże Poseł ma podać przed odjazdem do Rządzącego Kantonu notę, z oświadczeniem, iż po oddaleniu się z Sejmu deputowanych siedmiu Katolickich Kantonów, rząd francuzki uważa ten Sejm za rozwiązany.

— Szwajcarski sprawujący interessa w Paryżu, P. *Tschann*, gotuje się do wyjazdu ztąd na czas niejaki. Utrzymują, że wyjazd ten jest daleko ważniejszym, niż się zdaje na piérwszy rzut oka, z powodu, iż w ostatnich czasach, P. *Tschann* z wyraźną niechęcią spełniał dawane mu polecenia przez rząd Rządzącego Kantonu.

Tu przybył ze Szwajcaryi ajent tegoż Rządzącego Kantonu, dla zaciągnienia pożyczki u niektórych domów bankierskich. *Journal des Déb ts* wyznaje dzisiaj, iż utracił wszelką nadzieję utrzymania pokoju w Szwajcaryi.

— Wczoraj, z powodu uroczystości Wszystkich Świętych, większa część dzienników nie wyszła.

— W dniu także wczorajszym, niemało zdziwiła się publiczność Paryzka, że jeden z kaznodziei kościoła *Petits-Pères*, polecał litości wiernych 46 domów handlowych, znajdujących się w smutném położeniu.

— Donoszą z Rzymu, że Ojciec św. wyśle wkrótce do Stambułu nowo mianowanego Arcybiskupa Saidy, Xiędza Ferrieri, już to w poselstwie do Sułtana, już w celu by zwiedził wszystkie kościoły katolickie na Wschodzie i zdał sprawę o ich potrzebach duchownych.

— Изъ Турина получены извѣстія, простирающіяся по 30-е Октября, въ коихъ сообщаютъ, что изданіемъ новыхъ постановленій, Король Карлъ Альбертъ произвелъ дѣйствительное преобразованіе уголовныхъ, гражданскихъ и административныхъ законовъ сардинскаго королевства. Завтра въ *la Gazette Piemotese* обнародованы будутъ разныя узаконенія, получившія утвержденіе Короля.

— Говорятъ, что французскій банкъ выпустилъ вчера и третьяго дня въ обращеніе слишкомъ 15 милліоновъ, двухсот-франковыми билетами, и что вскорѣ остальные 10 милліоновъ также выпущены будутъ въ обращеніе.

— Выдѣлка фальшивыхъ денегъ во Франціи значительно увеличивается; недавно открыта шайка фальшивыхъ монетчиковъ въ департаментѣ *Seine et-Oise*.

3 Ноября.

Въ Фонтенблосскомъ лѣсу назначена большая охота, подъ предводительствомъ герцога Немурскаго. Приглашенныя на эту охоту дамы явятся въ амазонскомъ платьѣ.

— Герцогиня Омальская отправляется сегодня въ Алжиръ.

— Изъ Алжиріи пишутъ, что тамошніе жители въ восторгѣ отъ новаго генералъ губернатора и что въ цѣлой странѣ господствуетъ чрезвычайная дѣятельность. Вскорѣ начнутся работы въ рудокопняхъ, которыя правительство отдало на откупъ частнымъ лицамъ.

— Въ *Presse* пишутъ: „Сообщаемъ ближайшія свѣдѣнія о посольствѣ Шекибъ-Эффенди въ Римъ. Онъ посланъ Султаномъ для изъявленія Его Святѣйшеству Папѣ желанія, о принятіи на себя покровительства надъ Ливанскими Христіанами. Папа, весьма обрадованный этимъ, возстановилъ званіе патріарха Іерусалимскаго, назначивъ въ этотъ санъ простаго миссіонера. Г. Гизо находится теперь въ неудомѣніи: будетъ-ли Папа сноситься съ турецкимъ правительствомъ, посредствомъ нунція, или же посредствомъ патріарха.“

Англія.

Лондонъ, 1 Ноября.

Неизвѣстно еще, лично ли Королева откроетъ засѣданія парламента или поручитъ это своимъ коммисарамъ. Открытіе послѣдуетъ 23-го числа; хотя парламентъ созванъ къ 18-му, но выборъ президента и повѣрка выборовъ займутъ три засѣданія.

— Немедленно послѣ открытія парламента, кабинетъ внесетъ билль объ опредѣленіи отношеній между помѣщиками и фермерами въ Ирландіи.

— Болѣе и болѣе дѣлается вѣроятнымъ слухъ, что Г. Пиль снова вступитъ въ составъ кабинета.

— Въ газетахъ опять объявляютъ о трехъ новыхъ банкротствахъ въ Вестендѣ.

— Англійскій банкъ получилъ изъ Парижа 100,000 ф. ст. и ожидаютъ еще болѣе значительной суммы изъ другаго источника.

— Въ *Times* увѣдомляютъ, что изъ Севиллы получено письмо, что ген. Серрано проѣхалъ чрезъ этотъ городъ въ Кадиксъ; оттуда онъ отправляется на Канарскіе острова. Съ нимъ ѣхалъ офицеръ генеральнаго штаба, тотъ самый, который вручилъ ему повелѣніе правительства о немедленномъ выѣздѣ. Это распоряженіе объ изгнаніи Серрано было такъ внезапно, что ему не предоставлено было даже времени привести въ порядокъ свои вещи. Не извѣстно, самъ ли ген. Серрано избралъ мѣстопребываніемъ своимъ Канарскіе острова, или выборъ этотъ сдѣланъ правительствомъ.

— Ливерпуль и его окрестности не знаютъ уже что дѣлать съ прибывшими туда ирландскими бѣдными. Въ Сентябрѣ прибыло ихъ слишкомъ 10,000 чел., а съ 1-го по 24-е Октября около 12,000 чел. Прошеніе милостыни, воровство и разбой суть настоящія ихъ занятія, которымъ они не предаются только тогда, когда находятся въ заключеніи.

Швейцарія.

Мы уже писали о засѣданіи Сейма 29 Октября, въ которомъ депутаты Зондербунда, въ лицѣ Луцернскаго представителя, торжественно протестовали противъ Сейма, и покинули залу засѣданія, а затѣмъ и самый городъ Бернъ. Послѣ ихъ удаленія начались

— Z Turynu otrzymaliśmy wiadomości pod d. 30 października, które donoszą, że przez szereg nowo wydanych postanowień, Król Karol Albert uskutecznił prawdziwe przeistoczenie w prawie publiczném, kryminalném, cywilném i administracyjném Królewstwa Sardyńskiego. Jutro *la Gazetta Piemotese* ogłosi różne prawa, które otrzymały potwierdzenie Królewskie.

— Mówią, że wczoraj i onegdaj bank puścił w obieg przeszło 15 milionów biletami 200-frankowemi, tudzież, że wkrótce cała summa, 25,000,000 wynosząca, w obieg puszczoną zostanie.

— Fałszerstwo pieniędzy wzmaga się we Francyi; niedawno nawet odkryto całe towarzystwo fałszerzy w departamencie Seine et-Oise.

Dnia 3 listopada.

Za parę dni odbywać się będzie wielkie polowanie w lasach Fontainebleau, pod przewodnictwem Xięcia Nemours. Damy, zaproszone na tę zabawę, wystąpią w amazonkach.

— Xiężna Aumale w dniu dzisiejszym wyjeżdża do Algieryi.

— Z Algieru donoszą, że mieszkańcy największym przejęci są zapałem dla nowego Gubernatora Jeneralnego, że w całej téj osadzie panuje wielka czynność, i że niebawem rozpoczną się prace w kopalniach, które rząd prywatnym wydzierżawił.

— Czytamy w *Presse*: „O celu poselstwa Szekib-Efendego do Rzymu dowiedzieliśmy się bliższych szczegółów. Sultan wysłał go tamże, aby wynurzył Ojcu św. jego życzenie, iżby opiekę nad Chrześcianami Libańskiemi sama Stolica Apostolska objęła. Ojciec św., nader zadowolony tém oświadczeniem, przywrócił Patryarchat w Jerozolimie, i wyniósł na to dostojeństwo skromnego missyonarza. Krok ten zadziwił P. Guizot, bo odtąd stało się dlań zagadką, czy Papież przez Nuncyusza, czy przez Patryarchę, z rządem Tureckim interessa wiary załatwiać będzie.“

Anglia.

Londyn, 1 listopada.

Nie jest rzeczą pewną, czy Królowa osobiście, czy tylko przez kommissarzy zagai parlament. Akt ten jednak odbędzie się dopiéro 23-go; bo lubo parlament zwołany jest na 18-ty, jednakże wybór Mówcy (Prezydenta) i rugi zajmą trzy piérwsze posiedzenia.

— Piérwszy bil, który gabinet poda parlamentowi, ma być w przedmiocie urządzenia stosunków między właścicielami a dzierżawcami w Irlandyi.

— Coraz bardziéj upowszechnia się pogłoska, że P. Peel wejdzie znowu do gabinetu.

— Dzienniki donoszą znowu o nowych upadłościach trzech domów handlowych w Westend.

— Bank Angielski otrzymał z Paryża 100,000 f. szt.; spodziewa się przytém jeszcze znaczniejszéj summy z innego źródła.

— *Times* donosi, że otrzymano listowne doniesienie z Sewilli, iż przez pomienione miasto przejeżdżał Jenerał Serrano, udając się do Kadyxu, skąd miał odpłynąć do wysp Kanaryjskich. Towarzyszył mu oficer ze sztabu jeneralnego, tenże sam, który mu wprzód wręczył rozkaz rządu, aby natychmiast wyjeżdżał. Rozkaz ten był rozkazem wygnania, gdyż Jenerałowi nie pozostawił nawet tyle czasu, aby mógł swoje rzeczy uporządkować. Nie wiadomo, czy P. Serrano dobrowolnie wybrał sobie pobyt na wyspach Kanaryjskich, lub czy to miejsce przeznaczono mu na wygnanie.

— Liverpool i okolica nie mogą sobie już dać rady z napływającemi tam ciągle ubogimi Irlandczykami. We Wrześniu przybyło ich przeszło 10,000 a od 1 do 24 października blizko 12,000. Żebractwo, kradzieże i rozboje, oto jest ich zatrudnienie, którém nie zajmują się chyba tylko wtedy, kiedy w więzieniu siedzą.

Szwajcarya.

Doniesionem już było o posiedzeniu Sejmu d. 29 października, na którém deputowani Oddzielnéj Ligi, przez usta reprezentanta Lucerny, uroczyście zanieśli protestacyą przeciwko Sejmowi i opuścili izbę posiedzeń, a potém i samo miasto Bern. Po ich wyjściu przystąpiła Izba

выборы офицеровъ, и Сеймъ утвердилъ предложеніе военнаго совѣта о призваніи къ оружію еще 50,000 человѣкъ. Только по созваніи 100,000 чел. войска начнутся военныя движенія.

— Въ засѣданіи 30 Октября, Сеймъ занимался отказомъ Нешателя присоединить свои войска къ союзной исполнительной арміи. На основаніи Уложенія Союза было сдѣлано предложеніе занять Нешатель союзными войсками „за ослушаніе предписаній Сейма"; на это депутатъ Нешателя возразилъ: 1) что большинство голосовъ не обязательно, когда оно несправедливо; 2) что 1,600 чел. нешательскихъ войскъ не составляютъ чувствительнаго ущерба для стотысячной арміи, 3) что общественная нравственность нарушается принужденіемъ слабыхъ сражаться съ соотчичами, и 4) что существованіе нейтральныхъ кантоновъ можетъ быть выгоднымъ въ послѣдствіи, при разсужденіи о мирѣ. Послѣ возраженій президента Оксенбейна приступили къ собиранію голосовъ, большинство которыхъ положило объявить Нешатель отвѣтственнымъ за всѣ могущія произойти послѣдствія.

— Между тѣмъ, изъ Нешателя извѣщаютъ, что собранныя тамъ войска распущены, и уже разошлись по домамъ и селеніямъ, одушевленные наилучшимъ духомъ.

— Въ Бернѣ въ то же время рѣшили обнародовать призваніе къ оружію всѣхъ стрѣлковъ, не принадлежащихъ къ составу войска или къ милиціи, также основать вдовью и сиротскую кассу, для вспоможенія послѣ предстоящей борьбы, которая, судя по всему, надолго рѣшитъ будущую судьбу Швейцаріи.

— „Союзная Газета", выходившая въ Цюрихѣ, объявила въ нумерѣ 31 го Октября о прекращеніи ея изданія. Причиною тому объявляютъ нынѣшнее воинственное положеніе Швейцарскаго Союза, раздѣленнаго на два непріятельскіе с ана.

— При нынѣшнихъ обстоятельствахъ любопытна слѣдующая таблица, о народонаселеніи каждаго Швейцарскаго кантона и о числѣ войска, которое каждый изъ нихъ можетъ поставить, и число пушекъ которыя имѣетъ. Кантоны, означенные звѣздочкою, принадлежатъ къ Зондербунду:

Кантоны:	*Народонаселеніе:*	*Войско:*	*Пушки:*
Цюрихъ	225.210	6,755	60.
Бернъ	402,710	12,081	100.
*Луцернъ	123,895	3,717	40.
*Ури	13,485	405	5.
*Швицъ	40,454	1,214	10.
*Унтервальденъ	22,549	677	6.
Гларусъ	29,038	871	8.
*Цугъ	15,212	456	6.
*Фрейбургъ	89,244	2,677	20.
Солотурнъ	62,488	1,875	25.
Базельскій Городской	19,092	573	25.
Базельскій Сельскій	39,942	1,198	20.
Шафгаузенъ	31,309	939	15.
Аппенцель внѣ Род. Горъ	40,599	1 218	15.
Аппенцель внутри Род. Горъ	9.760	293	10.
Санктъ-Галленъ	155,498	4,665	30.
Граубюнденъ	82,568	2,477	20.
Ааргау	180,957	5,429	35.
Тургау	82,623	2,479	20.
Тессинъ	110,744	3,322	25.
Ваадтъ	179,617	5,389	100.
*Валлисъ	74,685	2.241	20.
Нешатель	55,402	1,662	20.
Женева	46,833	1,405	36.
	2,138,914	64,019	671

Италія.

Римъ, 2 Ноября.

Третьяго дня Папа восходилъ на куполъ св. Петра, и завтракалъ тамъ со всею своею свитою.

— Чрезвычайный французскій посланникъ при неаполитанскомъ дворѣ, графъ Брессонъ, прибылъ сюда, и вчера имѣлъ честь представляться Папѣ. Сюда также прибылъ бывшій президентъ совѣта министровъ, Г. Пачеко.

— Вновь назначенный сидонскій епископъ, монс. Ферріери, имѣетъ вскорѣ отъ имени Папы посѣтить Султана въ Константинополѣ, а потомъ предпринять путешествіе ко всѣмъ апостолическимъ миссіямъ и викаріатствамъ на всемъ земскимъ шарѣ, которое бу-

do wyboru oficerów, i Sejm zatwierdził wniosek wojennéj rady o wezwanie do broni jeszcze 50,000 ludzi. Dopiéro po zgromadzeniu 100,000 ludzi wojska rozpoczną się wojenne poruszenia.

— Na posiedzeniu 30 października, Sejm otrzymał i roztrząsał odpowiedź odmówną Neufchatelu względem połączenia swych wojsk z armią wykonawczą związkową. Na zasadzie Ustawy Związku uczyniono wniosek, aby osadzić Neufchatel przez wojska Związkowe, „za nieposłuszeństwo rozkazom Sejmu", na co deputowany Neufchatelu odpowiedział: 1) że większość głosów nie jest obowiązującą, kiedy jest niesprawiedliwą; 2) że 1,600 ludzi wojska Neufchatelskiego nie stanowią wielkiego uszczerbku dla sto-tysięcznéj armii; 3) że publiczna moralność cierpi na przymuszeniu słabych do walczeniu ze współobywatelami, i 4) że istnienie neutralnych Kantonów może być korzystném na przyszłość przy układach o pokój. Po zarzutach Prezesa *Ochsenbeina*, przystąpiono do zbierania głosów, większość których postanowiła ogłosić Neufchatel odpowiedzialnym za wszystkie mogące wyniknąć następstwa.

— Tymczasem donoszą z Neuchatelu, że zgromadzone tam wojska zostały rozpuszczone i już się rozeszły do domów, ożywione najlepszym duchem.

— W Bernie, w tymże czasie, rząd postanowił ogłosić wezwanie do broni wszystkich strzelców, nie należących do składu wojska lub milicyi, tudzież założyć osobną kassę, dla wspierania wdów i sierot po mających poledz w zbliżającéj się walce, która, sądząc ze wszystkiego, rozstrzygnie na długo przyszłe losy Szwajcaryi.

— *Związkowa Gazeta*, wychodząca w Zürich, oświadczyła w N. z d. 31 października, że nadal przestaje wychodzić. Za przyczynę do tego kroku podaje obecny stan wojenny Związku Szwajcarskiego, rozdzielonego na dwa nieprzyjacielskie obozy.

— W teraźniejszych okolicznościach Szwajcaryi, ciekawą jest następująca tablica, zawierająca liczbę ludności każdego pojedyńczego Kantonu, jako też liczbę wojska, jaką każdy z nich może wystawić, i liczbę dział jakie posiada. Kantony oznaczone gwiazdką, należą do Oddzielnéj Ligi:

Kantony:	*Ludność:*	*Wojsko:*	*Działa:*
Zurich	225.210	6,755	60.
Bern	402,710	12.081	100.
*Lucerna	123,895	3,717	40.
*Uri	13,485	405	5.
*Szwyc	40,454	1,214	10.
*Unterwalden	22.549	677	6.
Glarus	29,038	871	8.
*Zug	15.212	456	6.
*Fryburg	89 244	2.677	20.
Solothurn	62.488	1,875	25.
Bazylea-miasto	19 092	573	25.
Bazylea-wieś	39.912	1,198	20.
Szaffhuza	31,309	939	15.
Appenzell rot zewnętrznych	40.599	1,218	15.
Appenzell rot wewnętrznych	9,760	293	10.
St. Gallen	155.498	4,665	30.
Grizonów (Graubünden)	82,568	2,477	20.
Argowii (Aargau)	180,957	5.429	35.
Turgowii (Thurgau)	82.623	2.479	20.
Tessin	110,744	3,322	25.
Waadtlandyi (Waadt, Pays de Vaud)	179.617	5,389	100.
*Walezyi (Wallis)	74,685	2,241	20.
Neufszatel	55,402	1,662	20.
Genewa	46,833	1,405	36.
	2,138,914	64,019	671.

Włochy.

Rzym, 21 października.

Papież wstępował onegdaj na Kopułę św. Piotra, i jadł tam śniadanie z całym swym orszakiem.

— Nadzwyczajny Poseł francuzki przy dworze Neapolitańskim, Hr. Bresson, przybył tu, i wczoraj złożył swoje uszanowanie Papieżowi. Także przybył tu były Prezes hiszpańskiéj Rady Ministrów, P. Pacheco.

— Monsignor *Ferrieri*, nowo-mianowany Biskup Sidoński, ma wkrótce w imieniu Papieża odwiedzić Sułtana w Konstantynopolu; następnie zaś przedsięwziąć podróż wizytacyjną do wszystkich Missyi i Wikaryatów Apostolskich na całéj kuli ziemskiéj, która potrwa najmniéj trzy

детъ продолжаться по крайней мѣрѣ три года. Для сей цѣли предложенъ Папѣ сардинскій корабль.

— Изъ Турина сообщаютъ, что тамъ выжидаютъ только изъявленія мнѣнія генуэзской торговой палаты, чтобы присоединиться къ таможенному союзу Рима, Тосканы и Сардиніи. Слышно также, что Генуэзцы хотятъ возвратить Пизанцамъ, отнятыя у нихъ вооруженною рукою, за сто предъ симъ лѣтъ, цѣпи гавани, и такимъ образомъ окончить миромъ давнюю вражду.

— Въ *Diario d Roma* сообщаютъ, что Его Святѣйшество Папа, своимъ бреве отъ 1 Октября, возвелъ, поселившагося здѣсь за 4 года предъ симъ, герцога Лудовика Монтолона, въ достоинство римскаго герцога, съ присвоеніемъ титула *Principe di Umbriano de Precetto*.

Неаполь, 8 Октября.

Въ *Journal des Débats* содержится слѣдующее: „Наши послѣднія извѣстія изъ Неаполя простираются по 18-е Октября. Во всемъ Королевствѣ господствуетъ величайшее спокойствіе, и разные слухи, распускаемые нѣкоторыми марсельскими газетами, не имѣютъ ни малѣйшаго основанія. Конечно, всѣ въ Неаполѣ безъ исключенія согласны, что реформы, и весьма важныя, въ общественной администраціи необходимы; правительство само, кажется, очень-склонно идти по дорогѣ, открытой Піемъ IX; но отъ этого общаго расположенія умовъ до инсуррекціи во всѣхъ мѣстахъ Королевства, безконечное разстояніе. Впрочемъ, мы должны сказать, что въ обѣихъ Калабріяхъ, какъ уже часто случалось, гнѣздятся еще разбойники въ числѣ 40—50 человѣкъ, которыхъ не успѣли еще переловить и что, вѣроятно, маленькія шайки ихъ воображеніе нѣкоторыхъ корреспондентовъ превратило въ цѣлую армію инсургентовъ, повсюду торжествующую надъ Королевскими войсками.“

— Число приговоровъ военнаго суда было весьма преувеличено. Вообще было разстрѣляно 7 человѣкъ, одинъ въ Реджіо, пять въ Джераче и одинъ въ Мессинѣ. Всѣ были захвачены съ оружіемъ въ рукахъ. Они, по большей части, принадлежатъ къ классу мелкихъ помѣщиковъ или нижнихъ чиновниковъ. Двое были приговорены къ каторжной работѣ. Надѣются, что этимъ числомъ ограничатся приговоры. Поговариваютъ даже о всеобщей амнистіи. Генералъ Ланди издалъ, отъ 30-го Сентября, три манифеста. Первымъ повелѣвается всеобщее обезоруженіе жителей, вторымъ 10 человѣкъ объявляются внѣ закона, и это число показываетъ, какъ незначительно было возстаніе; третьимъ обѣщается прощеніе всѣмъ виновнымъ, которые добровольно явятся къ своимъ мѣстнымъ начальствамъ

Туринъ, 1 Ноября.

Здѣшній кабинетъ, послѣ многихъ сношеній съ Австріею, рѣшился, относительно Швейцаріи, дѣйствовать за-одно съ вѣнскимъ кабинетомъ и готовится принять такія же мѣры, какія приняты со стороны Австріи.

— Моденскій герцогъ, коему, какъ извѣстно, долженъ принадлежать изъ Луккскаго герцогства Фичиццанскій округъ, издалъ манифестъ отъ 9 Октября, извѣщающій о поступленіи его во владѣніе, и назначилъ коммиссаровъ для введенія въ оный новыхъ законовъ и порядка вещей. До тѣхъ поръ, пока сказанные коммиссары не представятъ подробнаго доклада по сему предмету, дѣйствующія нынѣ узаконенія и учрежденія останутся тамъ въ своей силѣ.—Вмѣстѣ съ этимъ манифестомъ, отрядъ моденскихъ войскъ отправился въ Фичиццанскій округъ, для принятія его въ дѣйствительное владѣніе.

Испанія.

Мадритъ, 23 Октября.

Въ частной корреспонденціи *Прусской Газеты* изъ Мадрита, сообщаютъ слѣдующее; „Изъ событій послѣднихъ дней видно, что царствующую Королеву какъ бы подчинили регенціи, въ челѣ которой находятся: генералъ Нарваэзъ, какъ исполнительная власть, и Королева Христина, какъ совѣщательная власть. Такое положеніе можно почитать регенціею не по тому, что юная Королева, со времени присутствія ея родительницы, лишилась средствъ свободно изъявлять свою волю, и что вовсе уже не трудится съ министрами, но болѣе по тому поводу, что генералъ Нар-

lata. Okręt Sardyński ofiarowany został na ten cel Papieżowi.

— Donoszą z Turynu, że oczekują tam tylko na opinię Genueńskiéj Izby handlowéj, aby przystąpić do przedugodnich punktów związku celnego pomiędzy Rzymem, Toskanią i Sardynią. Słychać także, iż Genueńczycy chcą zwrócić Pizanom zdobyte na nich przed wiekiem łancuchy portowe, i tym sposobem dawną nieprzyjaźń zakończyć pokojem.

— *Diario di Roma* donosi, że Jego Świątobliwość Papież, brewem z d. 1 października, wyniósł osiadłego tu od 4 lat, Xięcia Ludwika Montholon, na godność Xięcia Rzymskiego, z tytułem *Principe di Umbriano de Precetto*.

Neapol, 8 października.

W *Journal des Débats* czytamy co następuje: „Nasze ostatnie wiadomości z Neapola dochodzą do 18 października. W całém królewstwie panuje największa spokojność, i różne pogłoski, szerzone przez niektóre gazety Marsylskie, nie mają najmniejszéj zasady. Zapewne, wszyscy w Neapolu zgadzają się, że reformy, a nawet i bardzo ważne, są niezbędne w publicznéj administracyi; sam rząd, zdaje się, ma wielką ochotę iść drogą utorowaną przez Papieża Piusa IX; ale między tém ogólnem usposobieniem umysłów a rokoszem we wszystkich miejscach królestwa, zachodzi nieskończona różnica. Zresztą winniśmy dodać, że w obydwóch Kalabryach, jak się to już nieraz trafiało, gnieżdżą się jeszcze rozbojnicy w liczbie 40—50 ludzi, których niepotrafiono jeszcze pojmać, i że zapewne małe ich bandy, wyobraźnia niektórych korrespondentów zamieniła w całą armią rokoszan, wszędzie tryumfującą nad wojskami królewskiemi.“

— Liczba wyroków sądu wojennego nie była dotąd nader znaczna. W ogólności rozstrzelano 7 ludzi, jednego w Reggio, 5 w Gerace i jednego w Messynie. Wszyscy ci ujęci zostali z bronią w ręku, i należeli po większéj części do klassy drobnych obywateli lub niższych urzędników. Dwaj zostali skazani do ciężkich robót. Spodziewają się, że się na tém skończą wyroki sądowe. Mówią też o powszechnéj amnestyi. Jenerał Landi ogłosił, 30 września, trzy manifesty. W pierwszym zaleca się ogólne rozbrojenie mieszkańców, w drugim 10-ciu ludzi wyjmują się z pod prawa, i sama ta ilość pokazuje jak nieznaczące było powstanie; w trzecim przyrzeka się przebaczenie wszystkim winowajcom, którzy dobrowolnie stawić się będą przed swoją miejscową zwierzchnością.

Turyn, 1 listopadaa.

Tutejszy gabinet, po długich porozumiewaniach się z Austryą, postanowił, względem Szwajcaryi, działać wspólnie z gabinetem Wiedeńskim, i gotuje się do przedsięwzięcia tychże środków, jakie ze strony Austryi są już przedsięwzięte.

— Xiąże Modeński, któremu, jak wiadomo, przypada z Xięstwa Lukki obwód *Fivizzano*, wydał manifest pod d. 19 października, ogłaszający objęcie go w posiadłość i wyznaczył Komissarzy do zaprowadzenie w nim nowych praw i porządku rzeczy. Do czasu, nim rzeczeni Komissarze nie złożą szczegółowego sprawozdania w tym przedmiocie, obowiązujące dotąd prawa i urządzenia mają pozostawać w swéj sile. Razem z tym manifestem, oddział wojska Modeńskiego wyruszył do obwodu Fivizzano, dla zajęcia go *de facto* w posiadłość.

Hiszpania.

Madryt, 23 października.

W prywatnéj korrespondencyi *Gazety Prusskiéj* z Madrytu, czytamy co następuje: „Zebrawszy wypadki ostatnich dni w jednę całość, możnaby wnosić, że Królowę panującą postawiono pod Rejencyą, na któréj czele znajdują się: Jenerał Narvaez, jako władza wykonawcza, a Królowa Krystyna, jako władza doradcza. Stosunek ten nazwać można Rejencyą, nie tak dla tego, że młoda Królowa od czasu obecności jéj matki widzi się krępowaną w swobodném woli swojéj wynurzaniu, i że wcale już z Ministrami nie pracuje, jak raczéj z tego powodu, że jéj Jen. Narvaez nie przyznaje wykonywania najważniejszéj prerogatywy,

ваэзъ не приписываетъ ей исполненія важнѣйшаго преимущества, свободнаго назначенія своихъ министровъ. Такимъ образомъ если бы юной Королевѣ вздумалось устранить министерство Нарваэза, по примѣру устраненія министерства Гойэна, тогда легко предвидѣть, что исполненіе сего постановленія Королевы, разбилось бы о твердую волю герцога Валенсіи. Въ этомъ отношеніи теперешній кабинетъ, или по крайней мѣрѣ его президентъ пользуется важнымъ условіемъ прочности. Генералъ Нарваэзъ владычествуетъ и управляетъ, и опасаясь, чтобы, по примѣру своихъ предмѣстниковъ, не встрѣтить препятствія въ патріотическихъ своихъ усиліяхъ, со стороны лицъ, имѣющихъ вліяніе на расположеніе юной Королевы, лишь только получилъ назначеніе быть президентомъ министровъ, велѣлъ тотчасъ по телеграфу просить Королеву Христину, естественную совѣтницу Изабеллы, чтобы она поспѣшнѣе прибыла въ Мадритъ. Извѣстно, съ какою рѣшимостію исполнила она сіе приглашеніе. Неожиданная радость юной Королевы, неимѣвшей ни малѣйшаго предчувствія о скоромъ прибытіи своей родительницы, была столь же велика какъ и повиновеніе, съ которымъ нынѣ исполняетъ она всѣ ея повелѣнія. Первымъ дѣйствіемъ Королевы Христины было очищеніе дворца. Приличіе и строгіе обычаи, соблюдавшіеся во время ея регенціи, снова были востановлены, и теперь заботятся о томъ, чтобы лица, немилыя для новыхъ правителей, не могли добраться до юной Королевы. Упомянемъ только о двухъ случаяхъ, составляющихъ нынѣ предметъ общихъ разговоровъ въ городѣ.

Бригадиръ Портилло, который, какъ извѣстно, со времени присужденія къ изгнанію г-на Гуэля, ходатайствовалъ о полученіи руки третьей дочери Инфанта Донъ Франциска а Паула, прибылъ сюда за недѣлю предъ симъ, и въ парадномъ мундирѣ явился во дворецъ, для цѣлованія руки Королевы Изабеллы. Но прежде чѣмъ онъ успѣлъ удостоиться сей чести, генералъ-капитанъ Ровкаль прибылъ во дворецъ и велѣлъ ему тотчасъ отправиться на Балеарскія острова.

Молодой, пріятной наружности басистъ здѣшней оперы, по имени Миралли, удостоивался чести весьма часто быть во дворцѣ, гдѣ съ юною Королевою пѣвалъ дуэты. За нѣсколько предъ симъ дней Г. Миралли былъ на своей квартирѣ арестованъ полицейскимъ агентомъ, и не смотря на всѣ свои протестаціи отвезенъ въ Валенцію подъ конвоемъ.

— Генералъ Серрано прислалъ прошеніе объ увольненіи его отъ должности генералъ-капитана Гренады, но правительство не дало до-сихъ-поръ никакого отвѣта. Между тѣмъ Генералъ, вмѣсто того чтобы отправиться въ Гренаду, остановился въ своемъ родимомъ городѣ Аржониллѣ. 16 числа вручилъ ему тамъ правительственную депешу, посланный изъ Гренады, штабъ-офицеръ въ сопровожденіи 20 драгунъ.

24 Октября.

Новая перемѣна министровъ. Снисходя на важныя побужденія, представленныя генераломъ Нарваэзомъ, Королева уволила его отъ управленія министерствомъ иностранныхъ дѣлъ, которое ввѣрила герцогу Сотомаіору, бывшему уже министромъ до Г. Пачеко. Генералъ Нарваэзъ остается однако президентомъ министерскаго совѣта. Морскимъ министромъ, какъ уже извѣстно, назначенъ депутатъ Донъ Мануэль Бельтранъ-де-Лисъ. Полагаютъ, что министръ просвѣщенія, Росъ-де-Олано, котораго Королева не хочетъ видѣть, и называетъ даже „Іудою,“ передастъ свой портфель г-ну Пидалю.

— Королева Христина согласилась на постановленіе своей дочери, чтобы Король содержалъ во дворцѣ особый дворъ.

— Изъ Чили получено извѣстіе о кончинѣ извѣстнаго генерала *Марото*.

wolnego mianowania swoich Ministrów. Bo gdyby młodéj Królowéj przyszło na myśl chcieć usunąć ministerstwo Narvaeza tym samym sposobem, jak ministerstwo Goyena, tedy przewidzieć można, że wykonanie tego postanowienia Królowéj rozbiłoby się o stałą wolę Xięcia Walencyi. Pod tym więc względem obecny gabinet, albo przynajmniéj jego Prezes, miałby sobie zapewniony niezaprzeczony warunek stałosci. Jen. Narvaez panuje i rządzi, a obawiając się, aby tak jak jego poprzedniey, w patryotycznych usiłowaniach swoich nie doznał przeszkód od osób, mających wpływ na umysł młodéj Królowéj, zaledwie został Prezesem Ministrów, wnet kazał przez telegraf prosić Królowę Krystynę, powołaną z natury na doradczynię Izabelli, aby tu jak najśpieszniéj przybyła. Wiadomo, z jaką determinacyą ta dostojna pani uczyniła zadosyć temu wezwaniu. Niespodziana radość młodéj Królowéj, która najmniejszego nie miała przeczucia o blizkiem przybyciu swéj matki, była tak wielka jak posłuszeństwo, z jakiem teraz wypełnia wszelkie jéj zalecenia. Piérwszą czynnością Krolowéj Krystyny było staranne oczyszczenie pałacu. Przyzwoitość i surowe obyczaje, jakie panowały za czasów Rejentki, zostały znowu przywrócone, i postarano się o to, aby osoby, niemiłe nowym rządzcom, nie miały przystępu do młodéj Królowéj. Wspomnimy tylko o dwóch przypadkach, które są teraz przedmiotem powszechnéj w mieście rozmowy.

Brygadyer Portillo, który, jak wiadomo, od czasu wysłania pana Guëll na wygnanie, starał się o rękę trzeciéj córki Infanta Don Franciszka de Paula, przybył tu przed tygodniem i w galowym mundurze stawił się w pałacu dla ucałowania ręki Królowéj Izabelli. Lecz nim przypuszczonym został do tego zaszczytu, Jeneralny Kapitan Roncali przybył do pałacn i kazał mu natychmiast odjechać do wysp Balearskich.

Młody, przyjemnéj powierzchowności basista z opery tutejszéj, nazwiskiem Mirall, miał zaszczyt bywać bardzo często w pałacu, gdzie z młodą Królową śpiewał duety. Przed kilku dniami, P. Mirall został w mieszkaniu swojem przez ajenta policyjnego aresztowany, i pomimo wszelkich swoich protestacyj, pod eskortą do Walencyi odwieziony.

— Jenerał Serrano podał prośbę o odwołanie go z kapitaństwa jeneralnego Grenady, lecz rząd nie udzielił mu dotychczas na nią odpowiedzi. Tymczasem Jenerał, zamiast udać się do Granady, pozostał w swojem rodzinem mieście Arjonilla. Dnia 16 przywiózł mu tam depeszę rządową wyprawiony z Granady sztabs-oficer w towarzystwie 2C dragonów. Treść jéj nie wiadomo. (Ob. ANGLIA).

Dnia 24 października.

Znowu zmiana Ministrów. Ze względu na ważne powody, jakie Jenerał Narvaez przedstawił, Królowa uwolniła go od ministerstwa spraw zagranicznych i powierzyła je Xięciu *Sotomayor*, który ten urząd sprawował przed P. Pacheco. Jenerał Narvaez, pozostaje jednak Prezesem Rady Ministrów. Ministerstwo marynarki, jak już wiadomo, powierzone zostało Deputowanemu Don *Manuelowi Beltran de Lys*. Sądzą także, iż Minister oświecenia, *Ros de Olano*, którego Królowa wcale już widzieć nie chce, i którego nazywa „Judaszem“, odda swój wydział P. *Pidal*.

— Królowa Krystyna zgodziła się na postanowienie swéj królewskiéj córki, aby Król oddzielny w pałacu dwór utrzymywał.

— Z Chili odebrano wiadomość, o zaszłéj tamże śmierci sławnego Jenerała *Maroto*.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Гликсберга—Печ. позвол. 11-го Ноября 1847 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ*.